Бүхы орокуудай пролетарнуд, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

№ 135 (4255)
1943 оной
ИЮНИИН
30
среда
Сөн 20 мүнгөн

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, БМАССР-эй Верховно Советдэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

Советскэ Информбюороһоо

ИЮНИИН 28-ай ҮГЛӨӨНЭЙ МӘДӘӘСӘЛ

Июниин 27-ой һүниин туршада фронт дээрэ шухала юумэ юуншье болоогүй.

★ Баруун фронт дээрэ советскэ подразделениннүүд манай хамгаалгын түрүү заха уруу сүмэрэн орохые һэдэһэн дайсанай тагнуулай жажахэн хэлэн бүлэгүүдые буугай ба пулемётно буудалгаар тараан сохибо. Ахалагша лейтенант Стародубовай командалга доро ябаһан бүлэг тагнуулшад дайсанай байһан газарта һүни сүмэрэн ороо. Тагнуулшад траншеяннүүд уруу орожо, немецкэ офицерые ба 3 солдатые алаад, хүнүүдые плендэ абажа частьдаа бусажа ерээ.

★ Мценскһээ баруун-хойгуур ажаглан харагшад дайсанай артиллерийскэ батареяе олобо. Н-скэ частиин артиллеристнүүд буудажа захалаад 3 хүндэ немецкэ ехэ буу үгы хэһэн, блиндаж һандарсаһан ба ехэ буугай хажууда байһан немецкэ артиллеристнүүдые хүдэлэн байна.

★ Севскын оршонодо Н-скэ частиин артиллеристнүүд дайсанай тылдэхи харгы дээрэ буудалга хэбэ. Снарядуудай сэхэ тудалгаар хүүргэ һандарагдаа. Ашаатай 3 автомашина ба 14 повозко үгы хэгдэбэ. Нүгөөдэ участок дээрэ советскэ артиллеристнүүд полевой кухнинн хажууда сугараад байһан немецкэ солдадуудта добтолһон байна. Хэдэн арбаад гитлеровецүүд елагдаһан ба шархатуулагдаһан байха юм.

★ Ростов-на-Дону городһоо баруугаар хаагыа артиллерийско-миномётно буудалдаан болобо. Лейтенант Александровай командалга доро ябаһан подразделениин миномётчигууд дайсанай позициуудта буудалгата добтолго хэжэ, дайсанай хэдэн пулемёт ба 2 взвод шахуу гитлеровецүүдые үгы хээ.

Манай лётчигууд агаарай байлдаануудта 3 немецкэ самолёдые унагаагаа.

★ Карельскэ фронтын нэгэ участок дээрэ Н-скэ частиин подразделениннүүд үндэр хэзрэ бүхэжэжэ байһан дайсаниие атаковалба. Гар тулалдаанай эсастэ манай боецүүд түс үндэрые эзэлээ. Алдаһан позициуудаа тэхэрюулэн абаха гэһэн дайсанай һэдэлгэнүүд тэрэшэлэн сухариса сохигдобо. Үндэрэй түлөө болоһон байлдаанда дайсанай 300 гаран солдат ба офицер үгы хэгдээ.

★ Витебскэ областиин нэгэ райондо ябуулгаяа хэжэ байһан партизанска отряд үсэд шанга байлдаануудта 300 шахуу немецкэ солдат ба офицерые хүдэлба. Пулемёт, автомат, винтовко, олон һомо ба бусад трофей буляан абтаба. Нүгөөдэ отрядай бүлэг партизануд шоссейнэ харгые минированһэн байха юм. Минэдэ дайрагдажа немецкэ хуягта машина ба мотоциклнүүд хяа бала буугаа. Партизанууд буугай ба пулемётно буудалгаар немецкэ бомбардировщигые унатааһан байна.

★ «Адольф Гитлер» гэдэг СС-гэнэй немецкэ танкова дивизиһээ плендэ абтаһан солдат Фердинанд Мюллер гэгшэ иигжэ хөөрэбэ: «Июниин 2-ой һүни би Рурска область соогуур гаражаа ябааб. Дуйсбургда поездын ерэхэдэ тэндэ агаарай тревого сонсохогдоһон байха юм. Поезд болбол Эссен тээшэ мордоһон ааб вокзалда хүрэнгүй зогсошоо. Тэндэ байхадаа би болбол Эссенэй бомбодогдожо байхые харааа, һэм. Англичанинууд түрүүлэн гэрэл гаргадаг бомбонуудые хаяад, һүүлээрынь гал аһаадаг бомбонуудые аадар шэнгээр хаяа бэлэй. Завод ба городой бүхэли бүхэли кварталнуудые түймэрөөр дүүрэшоо. Поездын баруун талада нэгэ бомбо бензохранилищи дээрэ тудаа һэн. Хэдэн зуун метр хүртэр өөдөө гал дүлэн сторобхидоо бэлэй. Маанаа зүүн тээ ехэхэн фабрика шатаа. Час болоод байхада Эссен болбол түймэрэй далай болоо һэн».

★ Югославскэ партизанууд Вочиндохи дайсанай гарнизониие хяа бута сохибо. Патриодуудай буляан абаһан трофейн дунда хадын буудалгын 2 ехэ буу ба тэрэнэй 760 снаряд, 5 станково ба 14 гар пулемёт, 4 миномёт ба 80 мянган һомо бии.

ИЮНИИН 28-ай ҮДЭШЫН МӘДӘӘСӘЛ

Июниин 28-ай туршада фронт дээрэ шухала хүбилалтануд болоогүй.

★ Баруун фронт дээрэ хаагыа артиллерийскэ, буугай ба пулемётно буудалдаан болобо. Н-скэ частиин артиллеристнүүд дайсанай 9 блиндажые хяа бала сохижо, ехэ буу ба 5 пулемёт үгы хээ. Манай подразделениннүүд байлдаагаар тагнуул хэжэ, хэдэн хүнтие плендэ абаба. Нэгэ участок дээрэ Н-скэ частиин тагнуулай отряд дайсанай траншеяннүүд уруу сүмэрэн ороо. Тагнуулшад 30 гитлеровецые үгы хэжэ, трофей буляан абаа гэлтэдэ орогдүй частьдаа бусажа ерэһэн байна.

★ Изюм городһоо урдуур манай дайшалхы харуул болбол Хойто Донец мүрэнэй зүүн эрье дээрэ гаталан гаража байһан немецүүдэй отрядые харааба. Советскэ боецүүд ямаршье һаангүй гөөр эрье дээрэ бууха аргаболомжо гитлеровецүүдтэ олгоо. Немецүүд эсэргүүсэлтэ үзэнгүйгөөр урагшаа түргэн ябажа, миннэ поли дээрэ гараһан байна. Хэдэн гитлеровецүүд миннэнүүдэй тэһэрэлгэдэ дайрагдажа үхөө. Үлэгшэдынь мүрэн тээшэ гүйлдэһэн байха юм. Манай боецүүд дайсанай гэдэргээ тонилхо зэмыень таһалжа, түс отрядые сүм хюдаба.

Манай зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 3 самолёт унагаатдаа. Немецкэ самолёдууд ба тэдэнэй экипажуд шатаһан байна.

★ Лисичанскын оршондо дайсанай ябган сэрэгэй рото байлдаагаар тагнуул хэхые һэдэбэ. Манай подразделениннүүд немецүүдые буугай ба пулемётно буудалгаар угтажа, тэдэнэрые проволочно заалтын хажууда газарта хэбтүүлһэн байна. Тиин манай боецүүд гитлеровецүүдые жадаар хадхажа алаа. Нүгөөдэ участок дээрэ Н-скэ частиин артиллеристнүүд 3 артиллерийскэ батареяын буудалгые дараһан, 2 пулемёт үгы хэһэн ба рото шахуу немецкэ ябган сэрэгүүдые тараан сохиһон байна.

★ Ленинградска областьдо ябуулгаяа хэжэ байһан хэдэн партизанска отрядууд немецкэ булимтарагшадта эсэргүүсэн 10 үндэр соо байлдаануудые хэхэ зуураа батальон шахуу гитлеровецүүдые үгы хэһэн, танк, сэрэгэй ашаа тээһэн 12 ашаатай автомашина ба 4 хүнгэн автомашина галдаһан байна. Партизанууд олон буу зэбсэг һомо хэрэгсэл ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые буляан абаа. Мүн энэ саг соо партизанууд 9 немецкэ эшелониие замһаа халаан унагаба. 2 паровоз, солдадуудтай 14 вагон, буу зэбсэгтэй 7 платформо, авиамоторнуудтай 5 платформо, эдеэ-хоолой зүйлтэй 24 вагон, горючитай 4 цистернэ ба сэрэгэй элдэб ашаануудтай 39 вагон үгы хэгдээ.

★ Ленинградска фронтын нэгэ участок дээрэ 58-дахи немецкэ ябган сэрэгэй дивизиин ефрейтор Стефан Т. гэгшэ Улаан Армиин талада оробо. Тэрэ ефрейтор иигжэ хөөрэбэ: «Демянскда хүреелэгдээд байхадаа 58-дахи дивизи ехэ хүндэ гээлтэнүүдтэ ороо. Солдадуд Демянскһаа сухариса зуураа угаа олон немецкэ үхээриин газарнуудсоогуур гарахалаа иигжэ хэлэгшэ һэн: «Бидэнэрые юунэй түлөө эндэ жэл хахад соо баряа гээшэб? Хэдэн мянган солдадуудые алуулхын түлөө гээшэ аал?». Немецкэ армиин үхэжэ һалаха сагынь дүтэлөө гэжэ олон хүнүүд ойлгожо захалаа. Солдадуудай дунда дайшалхы һүлдэ зоритоо унаһан ябадалнуд гарна».

★ Украинска партизанууд Кростышевскэ районой немецкэ комендант Фогт Армин гэгшые алаа. Хүдөө-ажахын талаар округнойн түлөөлэгшэнэр ба областиин түшэг тулгуурин пунктнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ кростышевскэ немецкэ областной комиссарай үгэһэн захиралта алагдаһан комендантһаа олдобо. Приказуудай байһаар байтар украинска таряашад залуу малые алана ба Германида эльгээгдэхэ мяха тушаанагүй гэжэ гитлеровскэ сатраш тэрэ захиралта соо тэмдэглэнэ. Немецкэ засагууд болбол залуу мал алаһанай түлөө саазалгдаха гэжэ тогтообо. Тэрэ захиралта соо сэхэ иигжэ хэлэгдэнэ: «Сааашаа украинецүүд залуу мал алаһанай түлөө эгээн хүндэ хэһэлтээр хэһэгдэхэ. Би болбол зэмэтэй хүнүүдые саазалха ябадалһаа гараа татахагүйб».

Али бүхы ушарта украинска таряашадые саазалха гэжэ байгаа һаа немецко-фашистска нохосуудай хэрэгынь угаа муу байна гээшэ. Немецкэ алууршад советскэ Украиные хөгжөөшье мэдэлдээ абажа шадахагүй.

Французска патриодуд немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлээ шангадхажа байна. Сүлөөтэ Францийн буушэд Самм ба Эн гэдэг каналай барилгануудые тэһэлээ. Тэрэ каналаар хөөр һара соо үһан ябахаяа болёо. Амьен—Абвиль гэдэг линии дээрэ патриодуд немецкэ солдадуудтай поездые замһаа халяан унагаагаа. Ансиздахи авиамоторнуудай заводой хүдэлмэришэд орёо оньһон хэдэн машиннуудые ба электромоторнуудые жагсаалһаа гаргаа.

Манай авиаци Орша гэдэг түмэрзамай узелда ба Тамань Портдо добтолбо

Июниин 27-ой һүни манай холо нидэдэг авиаци Орша гэдэг түмэрзамай узелда ба Тамань портдо добтолгонуудые хэбэ. Дайсанай складууд, эшелонуудые ба сэрэгүүдэйнь бөөгнэрэлгэнүүд бомбодолголо дайрагдаһан байна. Хүсэтэ тэһэрэлгэнүүдтэйгөөр олон түймэрнүүд гараба. Манай самолёдууд бүлтадаа базануудтаа бусажа ерээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Авиациин генерал-лейтенант, Советскэ Союзай Герой Александр Степанович Осипенко.
Г. Широковой фото (ТАСС-эй фотохроника).

БМАССР-эй 20 жэлэй ойдо

Улан-Удэ городой түрүү предприятинуудай үүсхэлэгэ Буряат-Монгол АССР-эй Хорин жэлэй ойн үдэрэй хүндэлэл болгон июниин 10-һаа июниин 30 хүртэр ударна хорин хоногоо соносхогдоһон байгаа.

Энэ хорин хоног болбол бүхы предприятинуудта айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр ба ашалгатайгаар үнгэрэбэ.

Дорё төлөлогдөөн материалнуудтаа хорин хоногой зарим хэды дүнгүүдыг абтаһан байха юм.

Үһан замайхидай угтамжа

Сэлэнгын үһан замай пароходствын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба эдэбхэлэгшэд болбол түрүл Буряат орсонойнгоо түүхэтэ һайхан үдэрые түрэлдэр ехэ бэлэгтэйгээр угтанад.

Үһан замайхидай коллектив июнь һара соо урда урданайхиһаа үлэмжэ байнгаар хүдэлмэрилжэ, энэ һарынгаа ашаа шэрэхэ түрэнэй түсэбые июниин 27-ю бүхы показательнуудай талаар хэтэрүүлэн дүүргээ.

Түүхэтэ үдэр—июлин 6 болтор үһан замайхид түсэбөөс гадуур үшөө хэдэн олон тонно шухала ашаануудые хүргэгдэхэ газарнуудтань хүргэхэ байна. Үһан замайхидай ударна 20 хоногой дүнгүүд энэ гээшэ.

Г. Семёнов.

Предприятиин отличникуудгэһэн нэрэзэргэ олгогдоо

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталинай Майн нэгэнэй приказаар өөригжөөһөн Автотракторсбыдэй Буряат-Монголой конторын коллектив болбол социалистическэ мүрысөө эмхидхэн май нэрынгаа түсэбые эрхим показательтайгаар дүүргэһэн байна. Товар шэрэлгэ—144 процент, хара металлай үртэһэ суглуулга—165 процент, үнгэтэ металлай—100 процент дүүргэлээ.

Гадна үбэлэй саагта хүдэлмэришэдөө хартаабхаар хангахын тула коллективээрээ—0,8 га ба үмсөөрөө—0,7 га газарта хартаабха тариһан байха юм.

Автотракторсбыдэрхин БМАССР-эй 20 жэлэй, ойе тэмдэглэн, Майн үрда тээ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөгөө үргэлжэлүүлэн, тодорхой уялганууные абаба гэбэл: товар шэрэлгые—140 процент, худалдалгые—110 процент, хара металлай үртэһэ суглуулгые—180 процент, үнгэтэ металлай үртэһэ суглуулгые—110 процент дүүргэхэ, эдэжэ хуушарһан подшипниггуудые сүм суглуулжа, тушаахэ гэхэ мэтэ болоно.

Эдэ уялганууда шангаад үзэхэдэнь, хэтэг дээрэ бодотоор бэелүүлэгдэжэ байна.

Стахановка Ксения Кандакова, шофёр В. Толстихин, автомобильна таһагай техник В. Клюева, трактورна таһагые даагша Степанова гэгшэд коллективэй эрхим хүнүүд мүн. Эдэ нүхэдтэ предприятиин отличникуудгэһэн нэрэзэргэ олгогдоһон байха юм.

С. Татьянина.

576 хүн буртаг үбһэ түүлгэндэ

Сэлэнгын аймагай колхозуудтаряанайнгаа буртаг үбһэ түүхэ ябадалые энэ жэлдэ бүриншье һаа эмхи гурилтайгаар үнгэргэжэ байна.

Һүүлэй мэдээгээр аймаг дотор 9.788 га тариан буртаг үбһэнһөө хүсэд сэбэрлэгдэбэ.

Аймагай нэгэн ехэ колхоз болохо Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 1.456 га тарязгаа буртаг үбһэнһөө хүсэд сэбэрлэбэ. Эндэ үдэр бүри 50 гаран хүн буртаг үбһэ түүжэ байна. 750 га тарязгаа буртаг үбһэнһөө сэбэрлэһэн XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз энэ талаар бүһал гэмгүй ябана. «Авангард» колхоз—390 га ороһото культурануудай буртаг үбһэ түүбэ.

Буртаг үбһэ түүлгэндэ аймаг дотор 576 колхозник ба һуралшад хабаалана. Аймагай колхозниггуд болбол гараса һайнтай таряа талхаяа нэгэшье буртаг үбһэндэ даруулхагүйбди гэһэн зорилго үрдэ табинхай. Энэ зорилгонь хэзээлэншье бэелүүлэгдэхэ байһандань ямаршье һэжэг түүглэнэгүй.

Д. Ковалев.

Советска Союзай Маршал, Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ И. В. Сталинда Тадеуш Костюшкын нэрэмжэтэ дивизиин личнэ составай эльгээһэн бэшэг

1943 оной июниин 17. Польско хэзээнээ оршуулга

Советскэ Союзай Маршал, Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ Иосиф Сталинда

МОСКВА

Гражданин Маршал, эмаршалга эльгээйтнай түлөө Тадеуш Костюшкын нэрэмжэтэ польско дивизиин ба өөрынь нэрэһээ хүлуун баясхалаан тогтоон мэдэтнай гүйнаб.

Баясахан лэ Советскэ Союзай туһалхаар хүсэн түгэс ба бэсэ даагни польские һэргээн бодхоолгын этигэл дэбари үнэн хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэ юм гэжэ бидэнэр бүхөөр найдабди.

Найтын дайсанике хяа һэмна сохиталаар уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэлгэ гэжэ уялга абаа бди.

Советско-польско ханибарисаанай хаа дура хүсэл болбол бидэнэй сэзжэ үндэ гүнзэгыгөөр шэнгэбэ. Түс харисаае бүхэжүүлхын тулада бидэ хамаг бүхы хүсэ шадалаа үгэхэбди, хүсэн түгэс ба бэсэ даагни Польские һэргээн бодхоолгодо Советскэ Союзай үзүүлжэ байһан тэрэ ехэ туһаламжые хэзээ бүхэндэ баясхалантайгаар һанажа ябахабди гэжэ Таниие, гражданин Маршал найдуулнабди.

С. БЕРЛИНГ, А. СИВИЦКИЙ, КИНЕВИЧ, СОКОРСКИЙ ба Тадеуш КОСТЮШКЫН нэрэмжэтэ дивизиин бүхы личнэ составай бусадайнь гар табилга.

Ажаглалта: Советскэ Союзай Маршал, Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ И. В. Сталинда Тадеуш Костюшкын нэрэмжэтэ дивизиин личнэ составай эльгээһэн бэшэг энэ жэлэй июниин 29-дэ центральна хэблэлдэ польско ба ород үлэн дээрэ толилогдоо.

РСФСР-эй Верховно Советдэй Президиумдэ

РСФСР-эй Верховно Советдэй Һунгалтые хойшолуулха тухай

Өөрэгэй үеын оршон байдалай байдалаа нэрэһээ РСФСР-эй Верховно Советдэй Һунгалтые үзүүлэн нэгэ жэлээр хойшолуулха

Дурсагдаһан болзорой үе соо нэгэдэхи зарлалай РСФСР-эй Верховно Советдэй бүриин эрхэтэй байха ябадалыень Һүнгэлха

ЗАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1914—1918 онуудта немецүүдтэй хэһэн дайнда хабаадаһан, хуушанай артиллерист, бүхы зэргэнүүдэй георгиевско кавалер—Үнэн «Политотдел» колхозодо бригадираар хүдэлмэрилжэ байһан нүхэр **А. М. Шамриха** гэгшэ Н-скэ частьда ерэхэд, урдань хайшан гэжэ немецүүдые сохиһон туһайгаа артиллеристнүүд-гвардеецүүдтэ хөөрэжэ байна.

Д. Фавилэвичьи фото (ТАСС-эй фотохроника).

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ (КУБАНЬДА).
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гвардеец снайперууд дайшалхы даалгабарыа дүүргэжэ байна. Баруун гарһаа—Улан Одочой орденоор шагнагдаһан ахалагша сержант П. А. Адвев. Энэ болбол дайсанай буудалган коогуур ябажа 311 миныг хорогүй болгоһон байха юм.

А. Альвертын фото (ТАСС-эй Фотохроникэ)

Партийна-комсомольско ажабайдал

Улан-Удын городской районой активай суглаан

Урнадэр, Городской районой активай суглаан боложо, ВКП(б)-гэй Обкомой XIV-дэхи пленумэй дүнүүд тухай асуулалыг өөбшөөн хэлсэбэ.

—Обкомой үнгэрөөсөө пленум дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдэһэн асуудалнуудыг манайшье районой организацинуудта хамаадана,—гэжэ райкомой секретарь нүхэр Ковалёва тэмдэглэбэ. Гоё һайхан тогтоолнуудые партийна сугласнуудаа дээрэ абадагшье һаа, тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо анхаралгүй багаар табигдаг, тогтоол абаал һаа тэрээгээрээ һанаагаа амаршаараг алдуунуудаа зарим парторганизацинуудта үзэгдэнэ. Иимэ дутагдалнуудые түүхэн түрүүндэ Перекопскэмэй, СУРП-ын, райисполкомой дэргэдэхи организацинуудаа арилгажа үнөөл шадаагүй байнаар.

Саашань нүхэр Ковалёва Партийна шидхэбэринүүдые саг соонь гүйсэд дүүргэхэ ябадалые түйлажа, коммунистнуудые жаяг зарлаамда эмхи гуримда һургаха тухай тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалба.

Элидхэл тушаа нүхэд Леонов (Горсовет), Волковский (Буркоопсоюз), Ситников (Прокуратура), Солощенко (ВЛКСМ-эй райком), Ползиков (СУРП), Зонин (Коопинсоюз), Мухина (райисполком), Ильичёв (Горсовет), Петухов (ВКП(б)-гэй Горком) гэгшэд партийна шидхэбэрин дүүргэлтэдэхи дутагдалнуудаа, тэдэнние залруулха хэмжээнүүд тухай хэлэбэд.

ВКП(б)-гэй Обкомой XIV-дэхи пленумэй шидхэбэрие, һайшаагаад энэ дарыа үзэгшэлэн дүүргэжэ эхилхэ тухай тодорхой тогтоол актив дээрэ абтаба.

Комсомолецууд худалмэриин харюусалгатай участогууд дээрэ

Мухар-Шэбэрэй аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи комсомольско организацин (секретариниь һургэнша нүхэр Надежда Вощенко) 18 комсомолец барандаа колхозойнгоо худалмэриин эгэл харюусалгатай участогууд дээрэ хубаагдан табигданхай.

Нүхэр Вовденкин хүтэлбэри доро һуурагшадай хүсөөр 100 га сабшаланта газар бүртагһаа сэбэрлэгдэһэн, эмдэ хэрэглэгдэхэ ногоо түүлгын түсэб хүсэд дүүргэгдэһэн байна. 15 һуурагшад агротехник нүхэр Т. Мокрицовагай хүтэлбэреэр 200 гектар тарялаан дээрэхи бүртаг үбһэ түүһэн байха юм.

Трактористка комсомолка нүхэр Тоня Мурзина гэгшэ хурялгын машина зэмсэгүүдые суглуулха хэрэгтэ залуушуулые һайнаар эмхидхэжэ шадаа.

Эндэ эрлим агитаторнуд нүхэд Мурзина, Бурлакова, Варфоломеева, Шура Бекешев гэгшэд колхозниггуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табижа, даажа абаһан участогуудтаа эдлэб тэмээр хөөрөлдөө, газетэ уншалга үнгэргэхэһөө гадна дайшалхы шидхэбэриг үнгэргэхэ нотоо түүлгын түсэб хүсэд дүүргэгдэһэн байна. 15 һуурагшад агротехник нүхэр Т. Мокрицовагай хүтэлбэреэр 200 гектар тарялаан дээрэхи бүртаг үбһэ түүһэн байха юм.

Трактористка-комсомолка нүхэр Тоня Мурзина гэгшэ хурялгын машина зэмсэгүүдые суглуулха хэрэгтэ залуушуулые һайнаар эмхидхэжэ шадаа.

Эндэ эрлим агитаторнуд нүхэд Мурзина, Бурлакова, Варфоломеева, Шура Бекешев гэгшэд колхозниггуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри һайнаар табижа, даажа абаһан участогуудтаа эдлэб тэмээр хөөрөлдөө, газетэ уншалга үнгэргэхэһөө гадна дайшалхы хүдэлмэрэрээ жэшээ харуулнад.

М. Прейман, ВЛКСМ-эй Обкомой инструктор.

Абаһан уялгаяа ажал хэрэгээр харюулна

Буряд-Монгол Республикын тогтоһоор XX жэл гүйсэһэнэй ойе ажал хүдэлмэриин амжалтаар үгтахын түлөө Чесаныг МТС-эй харьяата колхозуудай лэргэдэхи комсомолой эхин организацинуд тарялан ажалаар болоод, 1943 ондо эбэртэ малай тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй ашаг шэмые элбэгжүүлхэ тушаа социалистическэ уялгануудые абабад. Жэшээлхэдэ, «Коминтерн» ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай дэргэдэхи комсомольско организацинуд колхозойнгоо МТФ-е шефтээ абабад. Сталинай ба Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай комсомольско-залуушуулай үүдүүдэнүүд тодорхой уялгануудые абахадаа, эбэртэ малай тоо толгойе хүтөөхэ гүрэнэй түсэбые биелүүлгэ. Ноёно, малда тэй, мотые болзорьёонь урид дүүргэхэбди, тэрэ залуушуулай үүдүүдэй гүүртын һаалгаяа үнэн үтээе үтэбэ.

Эдэнэр абаһан уялгаяа хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байна.

Ц. Гармаев.

„Б.-М. Үнэнэй“ материалаар хэмжээ абтаа

„Эзэгүй уншалгын байшан“

Иимэ гаршагтайгаар «Б. М. Үнэн» газетын энэ оной майн 29-эй номерто томилогдоһон материал тодоруулагдажа дутуу дунда зүйлнүүдыень усадхаха тухай хэмжээ абтаһан байна. Гэбэшье, райОНО-е даагша нүхэр Аюржанаев ба политпросвет хүдэлмэриин инспектор нүхэр Куританова гэгшэдэй хайхарагжагүй дээрэһээ үнөө юумэ хэлдэнэгүй. Һанаар энэ асуудал тухай айлгүйсэдкомой заседани дээрэ хэлсэгдэжэ, дүүрэн хэмжээ абтаха гэжэ айлгүйсэдкомой секретарь маналй редакцида мэдэсэбэ.

Республиканска шатарай турнирай ябаг

	Шахматшадай-ууд	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Нештенко	×	1	•									
2	Демидов	0	×						0			0	
3	Клобуков	•		×							•	•	
4	Емец				×					1	0	0	
5	Томилин					×			0	0	½		
6	Михайлов						×	1	0	•			
7	Житомирский						0	×	1				
8	Одинец		1			1	1	0	×				
9	Сампилов				0	1	•			×			
10	Залкинд			•	1	½					×		
11	Цыденов		1	•	1			1				×	
12	Мамилов												×

*) *Ажаглалта*: Дүүрэндүй партинуудынь мүшеер тэмдэглэгдэнхэй.

• • •

Гурбадахи тур. Михайлов Сампилов хоёрой партида угаа шаяга нааданаа болоо. Михайлов олон зоуулые дабажа гараба. Энэ хоёрой партинь хойшолуулагдаа. Житомирский ээрьгее тулюоуранр хамгаалһан Одинецые шүүбэ. Клобуков Нештенко хоёрой партиг хойшолуулагдаа.

Хонтолойһоо һаа эсэһэн нүхэ[illegible] милов нааданаа далалхань.

Гурбан турай һүүлээр 2 [illegible] 2-ые шүүбэн Цыденов, 4 [illegible] 3-ые шүүбэн Одинец, 1 [illegible] шүүбэн Нештенко ба 2 [illegible] 1½-ые шүүбэн Залкинд гэгшэд ябана.

Үндэр ехэ ургасын түлөө

Бүртаг үбһэнтэй тэмсэл—ехэ ургасын түлөө тэмсэл мүн. Иимэ ловуултойгоор Мухаршэбэрэй аймагай колхозуд тарялаг талханайнгаа бүртаг үбһые узуур үндэһөрынь түүжэ байнад.

Аймагай нэгэн ехэ колхоз болоо Новс-Заганска сельсоведэй «Ударник» колхоз 1.400 га тарялаанайнгаа бүртаг үбһые сүм түүлбэ. 2.000 шахуу га тарялаанай бүртаг үбһые Харашэбэрэй сельсоведэй «Победитель» колхоз түүлээ.

Бүртаг үбһэнтэй тэмсэхэ ябадал Никольскын сельсоведэй «Красный партизан» ба Сутайн сомбной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудаар үүү бэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Н. Гомбоев.

Шэнэ гуримаар хартаабха таригты!

Заиграйнхид шэнэ гуримаар 200 га хартаабха тарихань

Хартаабхые эдлэб яизаар тарилгаг гаргэнэ. Жишээлхэдэ, монсогороорные, отолоодные, хальһанайнь нюдэнүүдые ургуулаадные тарилгаг аргануд байдаг. Тоод эшэһэн гараһан эшьень тарихга гаргэнэ эмнай республикада түрүүлэ ехээр дэлгэрээгүй юм.

Мүнөө ургажа байһан хартаабхын гол үзүүр эшэһэн гараһан һалгаһаа 10—15 см, али 20 сантиметр утатайгаар гол эшэ табша хоёройнь хоорондохине тайража тарьа хада ямаршье утатаймүүлэгэ хэнгүйгээр юрэл һуулгаһан үрһэнһөө хэды шэнэн хартаабха абтажа болохо байгааб, мүн тэды шэнэн хэмжээний хартаабха абажа болохо байна. Эшэнэ тайража абаһан эшээ, дүтэ шадар һайнаар бэлэдхэгдэнэн гарэшэлэн Ленинэй, Карл Маркстын нэрэмжэтэ, «Улаан Одон», «Шэнэ Ажал» ба бусад колхозуудые үбһэ хуряалгадаа ороо.

Үбһэнэ эхилжэ ороһон 2—3 удэрэй турша соо аймагай колхозуудые 100 га сабшаад байна. Һаяын удэрнүүдтэ үбһэ хуряалганда нинтэрэ жэгдэрэн ороходоо байна.

В. Филиппов—ВКП(б)-гэй Хорин аймомой секретарь.

Бүртаг үбһэнтэй тэмсэл үргэлжэлһөөр

Тарбагатайн аймагай колхозуудтарялаг бүртаг үбһэнтэй тэмсэхэ ябадалаа заашье һулалгаанүй, харин бүрэ шангалаан ябуулна. «Искра» колхозой тарялаан дээрэ 180 колхозник бүртаг үбһэ түүжэ байнад. Эдэнэр 1.000 гаран та тарьа бүртаг үбһэнһөө сэбэрлэбэ. Бүртаг үбһэнтэй тэмсэхэ ябадал тэрэшэлэн Кировэй ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта мүү бэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Тарьа тамые бүртаг үбһэнһөө сэбэрлэхэ хэрэгтэнь колхозуудта пионернүүд ба һуурагшад бага бэшэ туһалгамжа үзүүлнэ. «Авангард» колхозой тарялаан дээрэ Барымынска эхин һуургуулиин 30 һуурагшад удэрһөө удэрта хүдэлмэрилнэд.

Мүн Чапаевай нэрэмжэтэ колхозоо Харитоновско эхин һуургуулиин һуурагшад хүдэлмэрилжэ, хэдэн олон га тарялаг бүртаг үбһые сэбэрлэбэд.

Н. Степанов.

Пар хахалалгаа дүүргэбэ

Закаменай аймагай түрүү колхозуудаа республикынгаа 20 жэлэй алдарта ойе эртын пар хахалха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэн угтаяа байнад.

Үлэгшэнэй сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз эртын пар хахалха түсэбөө дүүргэхэһээ гадна, хамаг бүхы тарялгаа бүртаг үбһэнһөөнь сүм сэбэрлээ. Мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ ба «Большевик» колхозуудта пар хахалалые эрид шангалха зуураа, бүртаг үбһэнтэй тэмсэхэ ябадалаа һуулгаханагүй. «Большевик» колхозодо 12 хүнтөө бүрэнзэн тусхай бригада бүртаг үбһэ [illegible] байна.

А. Дугаров.

Осоавиахимай Бүхэсоюзна мүрысөөн

1941 оной июлиин 2-ой удэр ССР Союзай Соннарком агаарһаа, добтолхо аюулнаа ба химическэ добтолгоһоо хамгаалха ябадалда улад зоние 8-аас 60 наһа хүртэр һуургаха тухай айхаб-тар харюусалгатай зорилго Осоавиахимай организацинуудта тохоһон байгаа.

Тэрээнһээ хойшо үнгэрһэн сэг соо манай Буряд-Монгол республика дотор осоавиахимэйхид партийна, комсомольско ба советскэ организацинуудай туһалгамжатайгаар агаарай ба химическэ добтолгоһоо хамгаалха арга методэ 230.000 хүнтөө һуургаа гаргажа айхабтар ехэ хүдэлмэри хаһан гүйцэтгэжэ юм. Мандай республикын зарим айлгуудта курсантаһан тогтоолые гол, түүлэб дүүргэ. Зүгөөр түс тогтоолые дүүргэгүй айлгуудаа үлөө олон бии.

СССР-эй Осоавиахимай Центральнай Совет болбол улад зоние агаарай ба хороте добтолгоһоо хамгаалха хэрэгтэ улад зоние һуургаха хэрэгтэ дүүргэхэн зорилгоор энэн түрүүн 1943 оной апрелиин 1-һээ октябриин 1-ой хүртэр болзорлгоор Осоавиахимай нэгдэхи мүрысөөнтэ үнгэрэхэ тухай шийдхэбэри гаргаа һэн.

Энэ мүрысөөний гол зорилгонь юун байхаб гэхэдэ ПВХО-тэй 28 часай программые үнгэргэжэ гараагүй нэгэные хүн байхагүй ба дайсанай агаарһаа добтолго ябуулаа бэеэ аршалаан хамгаалжа шадаха болохо зэргэтэй. Энэнэ мүнөө юнэдэхи мүрысөөний ямараар ябажа байһан тухай гурбан һарын хүдэлмэриин үнэнүүдые бүрэдхэн гаргажа шадаха аргатайбди.

Энэн тушаа һайн хүдэлмэриин результадуудые харуулһан айлгануудые нарлэбэл. Хэжэнгын аймаг республикаг дотор эхэлэн һуурги эзэлбэ (Осоавиахимай райсоведэй түрүүлэгшэнь нүхэр Доржиев). Осоавиахимайнгаа активые ба бүхы хүдөөгэй интеллигенциие гульдхажа, өөрынгөө хүдэлмэриие партийна ба советскэ организацинуудай ажалябуулгатай холбоо шадаад байхаяа нүхэр Доржиев болбол ПВХО-до улад зоние һуургаха туйма даалгабаряа 132 процент дүүргэжэ шадаа. Агаарһаа добтолхо ябадалһаа аршалан хамгаалха хэрэгтэ тэндэхи зоное һуургахынгаа хажуугаар, нүхэр Доржиев болбол буушадай кадринуудые бэлэдхэхэ хүдэлмэриг үүдые һайнаар ябуулһан ба Осоавиахимай членскэ түлэбэринүүдые суглуулха түсэбөө 50 процент болгоһон байна юм.

Юбэдэхи мүрысөөн туйма. Осоавиахимай Бадын райсовет болбол һайн хүдэлмэриг жишэ харуулна. Түрүүлэгшэнь нүхэр [illegible]. Тэндэ ПВХО-гэй һуургаха түсэбөө [illegible] 130 процент дүүргэгдэ[illegible] түрүү эзэлэ. Тэрээнэй[illegible] хажуугаар бусад оборонно [illegible] зашье һулалгаанүй ябуулна[illegible]. ПВХО-до улад зоние [illegible] туйма даалгабаряа 113 процент дүүргэжэ республика дотор 5-дахи [illegible] эзэлэ.

Республика дотор 5-дахи [illegible] Осоавиахимай Хорин райсовет (түрүүлэгшэнь нүхэр Карпаков) эзэлжэ байна. Тэндэ ПВХО-гэй командир инструктор нүхэр Залуцкая гэгшэ иланганга һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэрээнэй үнэн сэхээр ажаллажа байһанайнь ашаар ПВХО-до улад зоние һуургаха түсэб 112,5 процент дүүргэгдэ. Нүхэр Залуцкая болбол оборонно хүдэлмэриие парти ба правительствын хэмжээ ябуулгатай зүбөөр холбоо ОСО-гэй эхин организацинуудаар дамжуулан тон бэрхээр ябуулна.

Мүн тэрэшэлэн Хойто-Байгалай райсовет юнэдэхи Бүхэсоюзна мүрысөөнтэ оролцоһоноо хойно, ПВХО-дэ улад зоние һуургаха туйма даалгабаряа бүтэнихэн болзор соо 103,2 процент дүүргэхынгээ хажуугаар эхин организацинуудай тоосьень олошоруулһан, энэ жэлдэ членскэ түлэбэри суглуулха түсэбөө 74 процент дүүргэжэ байна юм. Тиймэ сэдэгэй пропаганда, лекци хөөрөлдөө хэгэ болон фронтовикуудтай уулзалга ябадалые мүү бэшээр эмхидхэжэ.

Зүгөөр Осоавиахимай организацинуудаа Бүхэсоюзна юнэдэхи мүрысөөндэ нимэ эмхитэйгээр оролцоо-һайн хүдэлмэриин результадуудые харуулжа байна гэжэ хэлэжэ болохогүй.

Жишээлхэдэ Тарбагатайн аймаг (Осоавиахимай райсоведэй түрүүлэгшэнь нүхэр Котляровский) СССР-эй Соннаркомой 1941 оной июлиин 2-ой удэр гаргаһан тогтоолые хүсэндэнь оруулха тушаа биеэтэй юумэ хэгүй. Тэрэ райсоведтэ яаха ехэ туйламжа үзүүлэгдэһэн болобошье ажал хүдэлмэриинь сэрэгэй янзаар шэнэхэн табигдагүй. Оборонно хүдэлмэри, сэрэгэй пропаганда, шэнэ членүүдые абалга, осоавиахимовска эхин организацинуудые олон болгохо ябадал тиймэ гэшэгүй мүү. Буушадай кадринүүдые бэлэдхэхэ хэрэг тэһалданхай. Тиймэ дэрэ-һээ Тарбагатайн райсовет ямар юумэ хэжэ удэр сагаа бараг юм [illegible] асуудалтай болоо. Энэнэй гол [illegible] гаанинь юуб гэхэдэ: [illegible] советскэ организацинуудта Осоа[illegible] хүдэлмэриие һайнаруулна [illegible] наагаа табинагүй.

Осоавиахимай Кабанскын [illegible] эдэндоонойхидоо орходоо бэ[illegible] һайнаар хүдэлмэриие [illegible] нье агаарай добтолгоһоо [illegible] ябадалда улад зоние [illegible] хамагай бүүлэ [illegible] дэ, ажал [illegible] ниб гэхэдэ актив [illegible] ха юм.

Баһа, Бизурын аймагтаяа [illegible] авиахимай райсоведэй түрүү[illegible] нүхэр Антонов) Осоавиахимай [illegible] соонь дэ муугаар ябуулгаг[illegible] улад зоние ПВХО-до [illegible] мидь 76 процент дүүргэгдэ. [illegible] рэнэзэн Тунгэнэй райсовет ([illegible] шэнь нүхэр Хусаев). Со[illegible] совет (түрүүлэгшэнь нүхэр [illegible] Осоавиахимай мүрысөөнтэ [illegible] хэ тушаа мүнөө хүртэр гор[illegible] гэдүй. Иланганга Ахын айма[illegible] гэй хүдэлмэри тиймэ гэшэгүй.

Эдэ гэгдэжэ ябаһан аймаг[illegible] республикаяа гэдэргэнь тэ[illegible] на. Немецко-фашистскэ бу[illegible] шадта эсэргүү даян сэрэгэй [illegible] хатуу сагта оборонно хүдэлмэ[illegible] ха гэшэ али тухай шуухала [illegible] байһанинь мүнөө хүн бүр[illegible] тоо, мэдэгдэхэ болохой. Тиймэ[illegible] Сталин багшынгаа хэлэһэн [illegible] хоёр гурбан дабхар эрэтэйгээ[illegible] мэрилжэ Осоавиахимай Бүх[illegible] 9-эхи мүрысөөнэ эрхимлажа [illegible] ёнотойбди.

Д. Комаров—БМАССР-[illegible] авиахимай Центральна[illegible] түрүүлэгшэ.

Харюусалгата ред[illegible]
Ц. ГАЛС[illegible]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ТЕЛЕФОНЫ: зам. редактора—3-23 секретариата и отдела партийной жизни—3-23 2 зв. отделов сельскохозяйственного и писем—7-55; отдела пром. и транспорта 7-55 2 зв.; об'явлений 2-64 [illegible]

Н—5697

Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР